

חברתה, משא"כ בשני מצוות שיכולין לקיימן בב"א, ואין קיום מצוה אחת מעכבת את חברתה, הרי בזה שעושה מצוה אחת אין כאן גילוי דעת שהיא קודמת, שהרי באותה שעה יכול לעשות גם את המצוה השניה, וחשיב רק כרוצה לקיים מצוה אחת בינתיים, ולא שמקדים זו לזו, והרי אינו מחוייב למהר לעשות המצוה ויכול לשהות בקיומה כרצונו, ומאי גרע בעושה אחרת בינתיים. — ומשא"כ באי אפשר לקיים שניהם בב"א, אז חשיב שרוצה לקיים שניהם אלא שמקדים אחת מפני חשיבותה, ויש בזה כללים הי מצוה עדיף להקדים.

וא"כ בגידון דידן דלולב וק"ש ותפלה, הרי יכול להחזיק הלולב בשעת ק"ש ותפלה במפורש בגמ' סוכה [מא:]: "קורא קריאת שמע ומתפלל ולולבו בידו", וכמנהגו של אמימר דצלווי קא מצלי ביה, ומכיון שאין אחד מעכב את השני ויכול לעשותן בבת אחת, אין נוהג כאן הכלל דתדיר קודם, ונכון בעוזה". וכבר זכיתי להרצות הדברים לפני אבא מארי זצ"ל וישר בעיניו.

וע"ד ההוראה אשר ראיתי דמטו משמ' ראבא מארי זצ"ל, כנוגע לחתן בימי המשתה, שלא לומר ויהי נועם במוצאי שבת [כי חתן אסור במלאכה], קשה לי לקבל שהורה כן למעשה, ובפרט לקבוע הדברים בספר. — הנה סדר אמירת ויהי נועם הוא מקדם קדמתא, והובא בסדר רב עמרם גאון, וכבר ייסד הקליר [שרבותינו חת' והרא"ש הפליגו לחשבו חנא] בקינה מיוחדת בת"כ שחל במוצאי שבת, "ויהי נועם נשבת במוצאי שבת", וקרוב הדבר כי מימות עזרא ואנשי בנה"ג שתקנו סדר תפלות נקבע למוצ"ש סדר אמירת פסוק זה של משה רבינו במזמור ראשון מי"א מזמורים שמתפלה למשה ואילך, ומאידך כל אדם מישראל מימות מרע"ה שתיקן שבעת ימי המשתה עובר עליו מוצ"ש בימי שמחתו, ובפרט בזמן הש"ס שבתולה נישאת ביום הרביעי, ואח"כ בזמן הראשונים עד דוד שלפנינו שכולם נישאו בערב שבת [ולא בראשון בשבת], ואף אחד לא שמע מאבותיו ורבנותיו כזאת ולא נמצא דבר זה בשום פוסק [עיין מג"א רצ"ה לענין אבל שיש נוהגין לא לומר], ואיך יצמח חדשות בדבר כזה שהוא מצוי ורגיל בכל הזמנים ובכל הדורות.

והרי שערי תירוצים פתוחים כפתחו של אולם לחלק בין הענינים, בין יחיד לציבור ועוד, והעיקר שהרי איסור מלאכה של חתן שיהא פנוי לשמחה ובגלל שהוא דומה למלך, זה רק הוא בעצמו, אבל חתן זה שנמט כרם לפני שנשא אשה, פועלים בוצרים כרמו ומוסקים זיתיו, וחמרי נושאים תבואתו, ושכירו ולקישו מוכרים פרקמטיא בחנותו [ומשא"כ באבל] — עיין פ"ת אה"ע ס"ד — ולכן יש לו להתפלל ויהי נועם וגו' [ובדרך צחות קרוב לאמת אמרתי שאדרכה, כיון שבנישואיו זכה מעתה במעשי ידיה [שהיא מותרת במלאכה] ראוי לומר ומעשי ידינו כוננה וגו', ועיקר פסוק זה נאמר בגמר מלאכת המשכן יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם, ואמירה זו אצל חתן הוא פסוק בעתו מה טוב, שלום ביניהם שכינה ביניהם]. סוף דבר ברור לי דלא ניהא ליה לאבא דלימרו הא מילתא משמיה בבי מדרשא הלכה למעשה.

ויה"ד שיצא דבר מתוקן מתחת ידיכם, וחי' שלו'

בברכה לקוצרים ה' עמכם

אברהם דוב